

Brüssel, 30. november 2023
(OR. en)

16230/23

COH 93

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 30. november 2023

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 15523/23

Teema: Ühtekuuluvuspoliitika tulevik
– Nõukogu järelused (30. november 2023)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta, mille nõukogu (üldasjad/ühtekuuluvuspoliitika) kiitis heaks 30. novembril 2023 oma 3989. istungil.

Nõukogu järeldused ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

- (1) TULETAB MEELDE oma 2022. aasta juuni järeldusi, mis käsitlevad teatist „Kaheksanda ühtekuuluvusaruande kohta: ühtekuuluvus Euroopas teel 2050. aasta poole“ ning oma 2022. aasta novembri järeldusi ühtekuuluvuspoliitika kohta;
- (2) VÄLJENDAB HEAMEELT SELLE ÜLE, et ühtekuuluvuspoliitika on algusest peale olnud ELi integratsiooniprotsessi tugisammas, võimaldades lähenemist liikmesriikide vahel ja nende sees, parandades kodanike heaolu ja elukvaliteeti ning aidates luua võrdseid võimalusi ühtsel turul;
- (3) RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika peab jääma üheks ELi põhisambaks ning selleks peab selle ainus eesmärk ka edaspidi olema edendada liidu üldist harmoonilist arengut ning tugevdada selle majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, vähendades samal ajal eri piirkondade arengutaseme ebavõrdsust ning kõige ebasoodsamate tingimustega piirkondade mahajäämust.

Asjaomaste regioonide puhul pööratakse erilist tähelepanu maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja regioonidele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimatele piirkondadele, saartele, piiriülestele ja mäestikualadele;

- (4) RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika on poliitika kõigi ELi piirkondade jaoks, kuid sihipärasem ja kohandatav toetus tuleks tagada eelkõige vähem arenenud piirkondadele, kus seistakse jätkuvalt silmitsi struktuursete probleemidega, mida süvendavad hiljutiste kriiside arvukad asümmeetrilised šokid, samal ajal kui põhitaristu ja juurdepääs teenustele on endiselt puudulikud;

- (5) ON TEADLIK äärepoolseimate piirkondade eripärast, eelkõige nende struktuurilisest majanduslikust ja sotsiaalsest olukorrast, mida raskendavad nende kaugus, saareline asend, väike pindala, raske topograafia ja kliima, looduslikud ohud ja majanduslik sõltuvus, mis põhjustavad uusi riske ja suurendavad ebavõrdsust, mis võivad mõjutada kogu ELi territoriaalset ühtekuuluvust; KUTSUB komisjoni ÜLES kasutama täielikult ära aluslepingu artikliga 349 pakutavaid võimalusi ning integreerima vastavate mõjuhindangute osana süstemaatiliselt, konkreetse ja sihtotstarbelise kriteeriumi, mis puudutab tema tulevaste seadusandlike ettepanekute mõju äärepoolseimatele piirkondadele;
- (6) ON TEADLIK piirkondadest, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimad piirkonnad, saared, piiriülesed ja mäestikualad, ning et nende piirkondade jaoks on vaja erimeetmeid nimetatud ebasoodsate tingimuste leevendamiseks;
- (7) TUNNISTAB, et ühtekuuluvuspoliitika toetusest hoolimata on mitmed piirkonnad sattunud arengulõksu või on neil oht sinna sattuda, nagu on rõhutatud kaheksandas ELi ühtekuuluvusaruandes. Neid piirkondi iseloomustab pikaajaline aeglane või negatiivne majanduskasv, vähene tootlikkuse kasv ja töökohtade loomise madal tase. Lisaks seisavad mõned piirkonnad silmitsi ohuga sattuda talentide puudusest tulenevasse arengulõksu, mille puhul on probleemiks samaaegne tööjõu kahanemine ja kolmanda taseme hariduse omandanute vähene määr; ON SEISUKOHAL, et ühtekuuluvuspoliitika peaks toetama piirkondlikke strateegiaid nende lõksude vältimiseks;
- (8) KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES uurima, kuidas mõõta ja hinnata eri territooriumide erivajadusi, et 2027. aasta järgne ühtekuuluvuspoliitika vastaks paremini harmoonilise arengu vajadusele;
- (9) TUNNISTAB, et ühtekuuluvuspoliitika on pikaajaline poliitika, mitte kriisivahend; RÕHUTAB ühtekuuluvuspoliitika raames toimunud olulist ja otsustavat tegevust hiljutiste kriiside lahendamisel, võideldes kriiside negatiivsete sotsiaal-majanduslike mõjude vastu ja vältides olemasoleva asümmeetria süvenemist; ON ARVAMUSEL, et ühtekuuluvuspoliitika õigusraamistikku peaks saama kohandada uute arengute ja ootamatute sündmustega, tuletades samas meelde ühtekuuluvuspoliitika pikaajalist ümberkujundavat olemust ja struktuurilisi eesmärke;

- (10) TULETAB MEELDE, et majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja lähenemist mõjutavad mitmed uued väljakutsed. Nende hulka kuuluvad demograafilised suundumused, ränne, kliimamuutused ja nende negatiivsed tagajärjed, ühenduvus, rohe- ja digipööre, energiasüsteemide eraldatus, geopoliitiline ebastabiilsus ELi välispiiridel, eelkõige idapiiril, või tegevuse ja elanikkonna koondumine suurtesse linnapiirkondadesse, millega tuleb tegeleda kaasaval ja õiglasel viisil, tagades, et kedagi ei jäeta kõrvale; PALUB komisjonil töötada tulevase 2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika arutelu osana välja valikuvõimalused, kuidas saaks ühtekuuluvuspoliitika pakkuda piirkondadele paremat ja sihipärasemat toetust nende probleemide edukaks lahendamiseks, pidades eelkõige silmas rohe- ja digipööret ning sotsiaal-majandusliku arengu erinevat taset;
- (11) TUNNISTAB, et majanduskasvu soodustavate reformide sidumine strateegiliste investeeringutega on arengu ja vastupanuvõime liikumapanev jõud mitte ainult iga liikmesriigi, vaid ka kõigi nende piirkondade jaoks, ning et ühtekuuluvuspoliitika tuleviku jaoks on vaja õppetunde selle kohta, kuidas saaks reforme toetada; PALUB komisjonil töötada tulevase 2027. aasta järgse ühtekuuluvuspoliitika arutelu osana välja valikuvõimalused paindlikuma, tõhusama ja sihipärasema ning selgete prioriteetidega ühtekuuluvuspoliitika kohta ning selle kohta, kuidas tugevdada veelgi investeeringute suunatust tulemustele ning parandada ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa poolaasta vahelist seost;
- (12) TULETAB MEELDE, et eelarve jagatud täitmise ja partnerluse põhimõte on olnud ühtekuuluvuspoliitika lahutamatu osa, mis tagab mitmetasandilise juhtimise süsteemi, mis säilitab tasakaalu otsuste tegemisel komisjoni, liikmesriikide, piirkondade ja kohalike omavalitsuste vahel, kaasates samal ajal tihedalt partnereid, luues sellega isevastutustunde programmide ja arengusuundumuste eest ning edendades Euroopa projekti osaks olemise tunnet;
- (13) TULETAB MEELDE, kui oluline on tagada ühtekuuluvuspoliitika kavandamisel ja programmitöös kohapõhine lähenemisviis;

- (14) KUTSUB ÜLES võtma kõigis liidu poliitikavaldkondades ja algatustes üldiselt arvesse ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet; KUTSUB komisjoni ÜLES kasutama seadusandlike ettepanekute ettevalmistamisel laialdaselt territoriaalse mõju hindamist, et võtta arvesse territoriaalset mõju asjaomastele territooriumidele ja piirkondadele;
- (15) RÕHUTAB vajadust tagada, et ühtekuuluvuspoliitika kavandamisel ja rakendamisel keskendutakse Euroopa Liidu ühtekuuluvusprioriteetidele, olles samal ajal paindlikud piirkondade tegeliku olukorra suhtes, võttes arvesse nende territoriaalset eripära ja haavatavust;
- (16) RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika haldamisega on seotud hulk halduskoormust, mis piirab selle tõhusust, ning JULGUSTAB uurima kõiki võimalikke lihtsustamisvõimalusi, sealhulgas võimalust töötada välja nn ühtse auditi põhimõte;
- (17) RÕHUTAB, et lähenemisprotsessis ja ühtekuuluvuspoliitika tõhususe jaoks on vaja kõigil tasanditel arendada head valitsemistava ja suurendada suutlikkust;
- (18) KINNITAB, et lihtsustamispüüdlused peavad tagama ka kõrged standardid pettuste ja korruptsiooni ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks, ning RÕHUTAB, kui oluline on kaitsta liidu finantshuve, võttes arvesse määrust, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks;
- (19) RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika ja muude asjaomaste Euroopa poliitikavaldkondade ja algatuste vastastikust täiendavust ja koostoimet tuleb tugevdada alates nende kavandamise etapist, et suurendada nende sidusust ja tõhusust ning vähendada liikmesriikide, piirkondade ja toetusesaajate halduskoormust; ning PALUB komisjonil kaaluda strateegilisemat lähenemisviisi sellise kooskõla tagamiseks;
- (20) VÕTAB TEADMISEKS, et taaste- ja vastupidavusrahastu on kasutusele võetud ajutise vahendina COVID-19 pandeemia mõju piiramiseks; TUNNISTAB, kui oluline on võtta arvesse rahastu auditi ja hindamise tulemusi, et teha selle tulemuslikkusest õigeaegselt järeldusi;

- (21) RÕHUTAB piiriülese, riikidevahelise, piirkondadevahelise ja äärepoolseimate piirkondade koostöö tähtsust ja võimalusi liikmesriikide ja nende piirkondade jaoks ning RÕHUTAB, et vastastikune koostöö aitab kaasa piirkondade arengule ja ELi integratsioonile; KUTSUB komisjoni ÜLES hõlbustama Interregi ning naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi tegevuse koordineerimist;
- (22) KUTSUB komisjoni ÜLES jätkama liikmesriikidega tihedat koostööd ja arvamuste vahetust, et käsitleda 2027. aasta järgse ühtekuuluvuspoliitika põhielemente.
-